

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

مجلة كلية الإلهيات في جامعة بينكول

BINGOL UNIVERSITY
JOURNAL OF THEOLOGY FACULTY

ISSN: 2687-5128

Sayı: 20 | Yıl: 2022/2

Bu dergi **TRDİZİN** tarafından taranmaktadır.

Bu Dergi 16. sayıdan itibaren **ERIHPLUS** tarafından taranmaktadır.

Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (BÜİFD), yılda iki kez (Haziran/Aralık) aylarında *online* yayımlanan ulusal ve uluslararası alan indeksli hakemli bir dergidir.

BÜİFD dergisinde yayımlanan yazıların bilimsel ve hukukî sorumluluğu yazarlarına aittir.

Yayımlanan yazıların bütün yayın hakları yayıncı kuruluşa ait olup, izinsiz kısmen veya tamamen basılamaz, çoğaltılamaz ve elektronik ortama aktarılamaz.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari-Türetilemez 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ	BİNGÖL UNIVERSITY JOURNAL OF THEOLOGY FACULTY
Sayı: 20, Yıl: 2022/2	Issue: 20, Year: 2022/2
e-ISSN: 2687-5128	
Sahibi / Owner (Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Adına) (On Behalf of Bingol University Theology Faculty) Prof. Dr. Mustafa AGÂH Baş Editör/Editor In Chief Dr. Arş. Gör. Ömer TAY Editörler/Editors Doç. Dr. Emrullah ÜLGEN Doç. Dr. Nebi BUTASIM Doç. Dr. Üyesi Bedrettin BASUĞUY Dr. Öğr. Üyesi Süleyman TAŞKIN Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sami BAGA Dr. Öğr. Üyesi Yunus KAYMAZ Dr. Öğr. Üyesi Sahip AKTAŞ Dil Editörü/Language Editor (İngilizce/English) Arş. Gör. Mehmet ÇAVDAR Arş. Gör. Muhammed Salih GÜÇ Dil Editörü/Language Editor (Arapça/Arabic) Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ESVED Dr. Öğr. Üyesi Abdullah BEDEVA Redaksiyon ve Mizanpaj Editörleri/ Redaction and Layout Editors Dr. Öğr. Üyesi Hatice COŞKUN Dr. Öğr. Üyesi Yunus KAYMAZ Dr. Öğr. Üyesi Hatice KILINÇER Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÖZTÜRK Arş. Gör. Garip ÇAĞLAR Arş. Gör. Özkan ŞİMŞEK Arş. Gör. İbrahim HIZIROĞLU Arş. Gör. Mehmet Ferhat İLHAN	Yayın Kurulu / Editorial Board Prof. Dr. Mustafa AGÂH Prof. Dr. Orhan BAŞARAN Doç. Dr. Abdulnasır SÜT Doç. Dr. İbrahim ÖZDEMİR Doç. Dr. Üyesi Bedrettin BASUĞUY Dr. Öğr. Üyesi Sami BAGA Dr. Öğr. Üyesi Süleyman TAŞKIN Danışma Kurulu /Advisory Board Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK (Bingöl Üniversitesi) Prof. Dr. Abdurrahman ACAR (Dicle Üniversitesi) Prof. Dr. Abdurrahman ATEŞ (İnönü Üniversitesi) Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Bilal AYBAKAN (İbn Haldun Üniversitesi) Prof. Dr. Cafer Sadık YARAN (On Dokuz Mayıs Üniversitesi) Prof. Dr. Cemalettin ERDEMCİ (Siirt Üniversitesi) Prof. Dr. Erkan YAR (Fırat Üniversitesi) Prof. Dr. Eyyüp TANRIVERDİ (Dicle Üniversitesi) Prof. Dr. Fethi Ahmet POLAT (Muş Alparslan Üniversitesi) Prof. Dr. Fuat AYDIN (Sakarya Üniversitesi) Prof. Dr. Gıyasettin ARSLAN (Fırat Üniversitesi) Prof. Dr. Hakan OLGUN (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Halit ÇALIŞ (Necmettin Erbakan Üniversitesi) Prof. Dr. Hayati AYDIN (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi) Prof. Dr. Hüseyin HANSU (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. İbrahim YILMAZ (Atatürk Üniversitesi) Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi) Prof. Dr. Mehmet ERDEM (Fırat Üniversitesi) Prof. Dr. M. Halil ÇİÇEK (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi) Prof. Dr. M. Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Mehmet KUBAT (İnönü Üniversitesi) Prof. Dr. Metin YİĞİT (Dicle Üniversitesi) Prof. Dr. Muhammed ÇELİK (Dicle Üniversitesi) Prof. Dr. Musa Kazım YILMAZ (Harran Üniversitesi) Prof. Dr. Musa YILDIZ (Gazi Üniversitesi)

Yazı İşleri Müdürü / Editor in Chief

Dr. Arş. Gör. Ömer TAY

Kapak ve Sayfa Tasarımı

R@nin Dijital Tasarım

Yazışma Adresi / Corresponding Adress

Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi 12000

Merkez/BİNGÖL

Tel: +90 (426) 2160005 -Fax: +90 (426) 2160035

Elektronik posta / e-mail

bingolilahiyatdergisi@hotmail.com

Prof. Dr. Mustafa AĞIRMAN (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Necmettin GÖKKIR (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Nurettin CEVİZ (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Osman GÜRBÜZ (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Osman TÜRER (Kilis 7 Aralık Üniversitesi)

Prof. Dr. Ousama EKHTİYAR (Bingöl Üniversitesi)

Prof. Dr. Ömer Mahir ALPER (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Ömer PAKIŞ (Hakkâri Üniversitesi)

Prof. Dr. Reşat ÖNGÖREN (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Sahip BEROJE (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet KATAR (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. Şaban Ali DÜZGÜN (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. Şamil DAĞCI (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. Şehmus DEMİR (Gaziantep Üniversitesi)

Prof. Dr. Şuayip ÖZDEMİR (Amasya Üniversitesi)

Prof. Dr. Vecdi AKYÜZ (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Prof. Dr. Yusuf Ziya KESKİN (Harran Üniversitesi)

İÇİNDEKİLER

İslâm Vahyinde Nebevî Motifler	5
Din Eğitimi Perspektifiyle Kur'an'daki Taakkul Kavramının Kullanım Anlamları	28
Ramazan el- Bûtî'nin Kur'an İlimleri ve Tefsir Tarihinin Oluşum Sürecine Dair Tespitleri	47
İslam Hukuku Açısından Yapışık İkizlerin Evliliği	70
Abdülazîz ed-Debbâğ'ın "el-İbrîz" Adlı Eserindeki Bazı İtikadî Görüşleri	87
Ehl-i Bey'te Muhalefet Hareketi: Hz. Hüseyin Örneği	104
Antik Çağdan İslâm Dünyasına: Mantığın Felsefe Karşısındaki Konumuna Dair Tartışmalar	126
Kirman Selçukluları Döneminde Ticaret Yolları (440-583/1048-1187)	139
Klasik Arap Literatüründe Zamirin Mercii ve Tebeyyünü Konusunda Kullanılan Kavramların Analizi	157
Mesrûk b. Abdurrahman (el-Ecda') ve Fakihlik Yönü	176
Nahiv İlminin Teşekkülüne Genel Bir Bakış	195
Kur'ân'da Geçen فَعَال Mübalağa Kalıbının Anlam ve Dilsel Analizi	217
İslam Düşüncesinin Klasik Döneminde Kimyevî Bilimsel Araştırma Modelinin Câbir Bin Hayyân'ın Elkimya Teorileri Üzerinden Tartışılması	230
Üniversite Öğrencilerinde Yaratıcı Kişilik İle Dindarlık İlişkisi: İnönü Üniversitesi Örneği	246
Şeyh Sadûk'un İlelu's-Şerâi' Adlı Eserinde Kur'ân Ayetlerinin İletlerinin Tespitinde Takip Ettiği Yönteme Dair Bir İnceleme	275
İslami Finans Ürünlerinin Geliştirilmesi	299
İşlevsel ve Kaynaksal Delâlet Açısından Tebâreke Cüzü'ndeki Fiiller	329
Araplarda Ses Algılaması	356

Editörden / Editorial

Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi'nin 20. sayısını tam vaktinde yayımlamanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi ekibi olarak Türkiye'de akademik dergicilik adına son yıllarda atılan bütün adımları ve akademik metinlerin yayımlanma sürecinin kalitesini arttıran her bir gelişmeyi yakından takip etmeye gayret gösteriyoruz.

Yola çıktığı ilk sayıdan itibaren akademik etik ilkelerine riayet etme ve yayınlar içerisinde sadece nitelikli olanları tercih etme konusunda koruduğumuz dikkati ve hassasiyeti arttırarak devam ettirdiğimizi ifade etmek isteriz. Bununla birlikte makale yayımlanma sürecimizi daha da iyileştirme adına zaman zaman bazı kararlar almaktayız. Bu minvalde aldığımız kararlardan bir tanesi çift taraflı kör hakemlik uygulamasının daha sağlıklı işleyebilmesi adına sayı hakemlerinin listesine artık yer vermemek şeklindedir.

Aralık 2022 sayısında dergimize gönderilen birçok çalışma arasında, yayımlanma sürecini başarıyla tamamlayan 18 araştırma makalesi yer almaktadır. Bu sayıda kıraat, din eğitimi, tefsir, fıkıh, kelam, mantık, İslam tarihi, Arap dili ve belagatı, bilim tarihi ve din psikolojisi alanlarından araştırma makaleleri ile yayın çeşitliliğimizi muhafaza etmiş olduk.

Bu sayımızda dergimize yoğun ilgi gösteren yazarlara, katkı ve değerlendirmeleri ile bize zaman ayıran değerli hakemlerimize ve perde arkasında bu süreci özveriyle yürüten dergi ekibimize teşekkür ederiz.

Aralık 2022 sayısı ile birlikte Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi editörlüğünü Doç. Dr. Nebi BUTASIM hocadan devralmış bulunmaktayım. Uzun dönemdir dergimizin editörlüğünü yapmış ve emekleriyle dergiye çok bariz şekilde çıta atlatmış olan hocamıza ve ekibine şimdiye kadarki emeklerinden ötürü sonsuz teşekkür ediyoruz.

Dr. Arş. Gör. Ömer TAY